

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

İKTİSAT FAKÜLTESİ

MALÎ BÜLTENİ

**BÜTÇE
GELİŞMELERİ**

**MEVZUATTAKİ
GELİŞMELER**

**YARGI
KARARLARI**

**KİTAP
TANITIMI**

Merkezi Yönetim Bütçe Gelişmeleri

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan verilere göre **2017 yılı Aralık** ayında **21 milyar 300 milyon TL** açık veren bütçe, **2018 yılı Aralık** ayında **18 milyar 100 milyon TL** açık vermiştir. **2017 yılı Aralık** ayında **19 milyar 900 milyon TL** faiz dışı açık verilmişken, **2018 yılı Aralık** ayında **18 milyar 100 milyon TL** faiz dışı açık verilmiştir.

Bütçe gelirlerinin seyrine bakıldığında; bütçe gelirlerinin **2018 yılı Aralık** ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre **yüzde 19,9** oranında artarak **67 milyar TL** seviyesine ulaşıldığı görülmektedir.

Bütçe giderleri ise **yüzde 10,2** oranında artış göstererek **85,1 milyar TL** olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde bütçe gelirlerindeki yüzdesel artış, bütçe giderlerindeki artışı geride bırakmıştır. **2018 Aralık** ayında vergi gelirleri geçen yılın aynı ayına göre **yüzde 3,8** oranında azalarak **45 milyar 500 milyon TL** olarak gerçekleşmiştir. Son olarak faiz hariç bütçe giderleri de bu dönemde **yüzde 9,6** oranında artarak **83 milyar TL** seviyesine ulaşmıştır¹.

Tablo 1. 2017 Aralık - 2018 Aralık Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri (Mil. TL)

	Bütçe Giderleri	Faiz Hariç Giderler	Faiz Giderleri	Bütçe Gelirleri	Vergi Gelirleri	Bütçe Dengesi	Faiz Dışı Denge
2017 Aralık	77.189	75.757	1.432	55.893	47.336	-21.296	-19.863
2018 Aralık	85.088	83.007	2.081	67.017	45.526	-18.071	-15.990

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Aylık Bütçe Gerçekleşmeleri Raporu, 2018 Aralık, s.2.

Tablodan görüldüğü üzere; **2018 yılı Aralık** ayında önceki dönemler gibi bütçe gider ve gelir kalemlerindeki hızlı artışın sürdüğü görülmektedir. Ancak tabloda yer alan verilerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca ilan edilen nominal veriler olduğu unutulmamalıdır. **Yüzde 20**'ler seviyesinde seyreden bir enflasyon olduğu hesaba katıldığında, özellikle vergi gelirleri ve bütçe gelirlerindeki artışın reel etkisinin daha az olduğu anlaşılacaktır. Nominal veriler üzerinden yorumlarsak; bütçe gelirleri artarken vergi gelirlerinde meydana gelen azalış dikkat çekmektedir. Bu durumun arkasında özellikle **bedelli askerlik, imar barışı, vergi yapılandırılmaları** gibi **bir seferlik gelirlerin** artışı yatmaktadır. Bu gelişmeye rağmen bütçe giderlerindeki artışın faiz dışı açık verilmesine neden olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca bu dönemde faiz giderleri ve özellikle de faiz dışı giderler artmıştır.

¹ Maliye Bakanlığı, Aylık Bütçe Gerçekleşmeleri Raporu, 2018 Aralık, s.1.

Bütçe dengesi, önceki yıl ile kıyaslandığında **olumsuz** seyretmektedir. Geçen yıla kıyasla bütçe açığı **24,8 milyar TL** genişlemiştir. Bu durum **Yeni Ekonomi Programı (YEP)** tahminlerine uyumlu olsa da bütçe açığının yaklaşık **yüzde 50** seviyesinde genişlediğini görmekteyiz. Bu anlamda bütçe disiplininin uzaklaşıldığı gözlenmektedir.

Cari transferler ve personel giderleri bu dönemde bütçe açığını besleyen başlıca kalemler olarak öne çıkmıştır. Bu durum son dönemde artan risklerle birlikte Türkiye ekonomisi gibi kırılgan bir ekonomide risk algısını artırmaktadır. Dolayısıyla ekonomik istikrarın sürdürülmesi bağlamında bütçe disiplininin taviz verilmemesi oldukça önemlidir.

Tablo 2. 2017 Aralık -2018 Aralık Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri (Mil. TL)

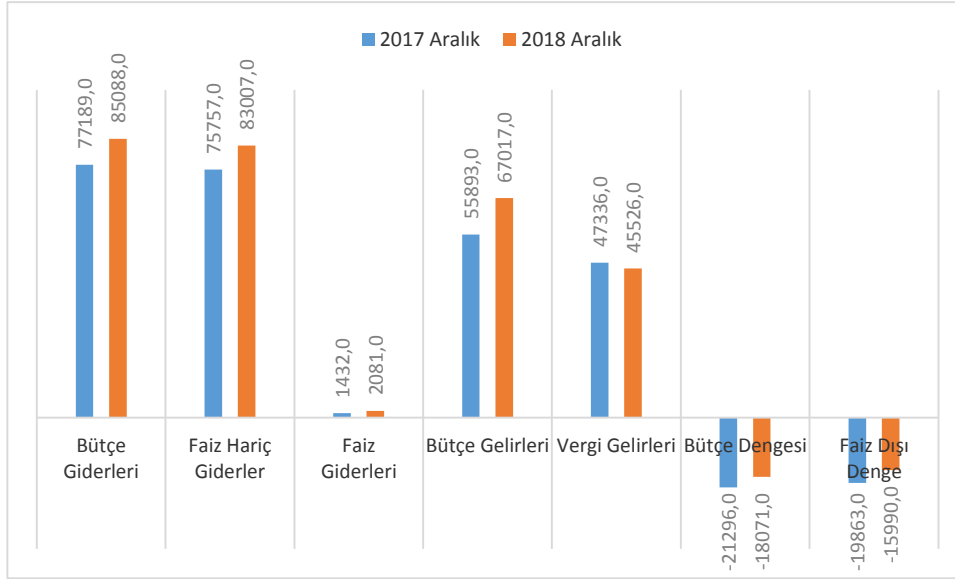
Milyon TL	2017			2018			Değişim Oranı (%)
	Yıllık Gerç.	Aralık		Bütçe	Aralık		Aralık
		Gerç.	%		Gerç.	%	
Bütçe Giderleri	678.269	77.189	11,4	762.753	85.088	11,2	10,2
Faiz Hariç Giderler	621.557	75.757	12,2	691.053	83.007	12,0	9,6
Faiz Giderleri	56.712	1.432	2,5	71.700	2.081	2,9	45,3
Bütçe Gelirleri	630.490	55.893	8,9	696.829	67.017	9,6	19,9
Vergi Gelirleri	536.617	47.336	8,8	599.425	45.526	7,6	-3,8
Bütçe Dengesi	-47.779	-21.296	44,6	-65.924	-18.071	27,4	15,1
Faiz Dışı Denge	8.932	-19.863	-222,4	5.776	-15.990	-276,8	19,5

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Aylık Bütçe Gerçekleşmeleri Raporu, 2018 Aralık, s.2.

Vergi türleri itibariyle **2018 yılı Aralık** ayı gerçekleşmeleri incelendiğinde ise, geçen yılın aynı dönemine göre; banka ve sigorta muameleleri vergisinin **yüzde 36,4**, kurumlar vergisinin **yüzde 125,7**, harçların **yüzde 5,5**, damga vergisinin **yüzde 1,5**, gelir vergisinin **yüzde 15,4** oranında arttığı görülmektedir. Öte yandan ithalde alınan katma değer vergisi **yüzde 6,7**, dahilde alınan katma değer vergisinin **yüzde 63,9**, özel tüketim vergisi **yüzde 11,4** oranında azalmıştır. Bu dönemde diğer vergiler tahsilatının ise **yüzde 1,8** oranında arttığı görülmektedir².

² Maliye Bakanlığı, Aylık Bütçe Gerçekleşmeleri Raporu, 2018 Aralık, s.4.

Grafik 1. 2017 Aralık - 2018 Aralık Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri (Mil. TL)

Özetle, bütçe dengelerinin **2018 yılı** boyunca olumlu bir seyir izleyemediğini görmekteyiz. Özellikle vergi gelirlerinin performansı yeterli değildir. **2018 yılında** bütçe harcamaları **2017'**ye kıyasla **yüzde 22,4** oranında artarken; bütçe gelirleri aynı dönemde **yüzde 20,2** artış kaydetmiştir.

Yıl geneline bakıldığında ise vergi gelirlerindeki artışın **yüzde 15,8** oranında olduğu görülmektedir. Dolayısıyla vergi gelirleri artışı **2018** yılında enflasyonun altında kalmıştır.

Sürekliliği olmayan **bedelli askerlik**, **imar barışı** ve **vergi yapılandırmalarından** kaynaklanan gelirler bu yıl bütçe finansmanında önemli bir rol üstlenmiştir. Ayrıca **faizler**, **cezalar** ve **paylar** kaleminde **2018 Ağustos** ayından bu yana görülen hızlı yükseliş **2018 Aralık** ayında da sürmüştür, bu kalem bütçe gelirlerine sağladığı yaklaşık **yüzde 19** puanlık katkı ile öne çıkmıştır. Ancak bu gelir kalemlerinin **sürekli olmadığı** hesaba katıldığında, önümüzdeki dönemde bütçe disiplini açısından kamu harcamaları ve özellikle vergi gelirleri arasında dengenin sağlanmasının gerekliliği açıktır. İç talebin zayıf seyri ve vergi indirimlerinin süresinin uzatılması **2019 yılının** ilk yarısında vergi gelirlerini baskılayacaktır. Faiz giderlerinin yüksek seyrettiği hesaba katıldığında **2019 yılında** bütçe performansında faiz dışı harcamaların seyri belirleyici olacaktır.

Mevzuattaki Gelişmeler

Yayımlanan Mevzuat:

- 18.01.2019 tarih ve 30659 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, 7161 sayılı Vergi Kanunları İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile KDV ve ÖTV Kanunları başta olmak üzere, çeşitli değişiklikler gerçekleştirilmiştir.

- 30.01.2019 tarih ve 30671 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, 7162 sayılı Gelir Vergisi Kanunu Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Gelir Vergisi Kanunu başta olmak üzere çeşitli kanunlarda değişiklikler gerçekleştirilmiştir.

- 05.01.2019 tarih ve 30646 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, 554 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile tütün mamüllerine ilişkin ÖTV oranlarında değişiklikler gerçekleştirilmiştir.

Yargı Kararları

- Danıştay Vergi Dava Daireleri | E.2018/58 | K.2018/146 | T.03.05.2018

*Davacı adına, vergi mükellefi olmayan ya da esnaf muaflığından yararlananlardan, yaptığı hurda metal alımlarını sahte faturalarla belgelendirerek tevkifat yükümlülüğünden kaçındığı yolunda düzenlenen vergi inceleme raporu uyarınca 2007 yılının tüm dönemleri için salınan gelir (stopaj) vergisi, kesilen üç kat vergi ziyai cezası ile 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun 353’üncü maddesinin 1’inci fıkrası uyarınca kesilen özel usulsüzlük cezasının kaldırılması istemiyle açılan davaya ilişkindir. (Kaynak: Vergi Sorunları Dergisi Şubat 2019)

- Danıştay 4. Daire | E.2015/10093 | K.2018/2682 | T. 15.03.2018

* Davacı adına, takdir komisyonu kararına istinaden re’sen tarh edilen 2010, 2011 ve 2012 yılları muhtelif dönemlerine ilişkin vergi ziyai cezalı gelir vergisi ve geçici verginin kaldırılması istemiyle açılan davada, İstanbul 8. Vergi Mahkemesinin 26/06/2015 gün ve E:2014/2176, K:2015/1816 sayılı kararıyla; takdir komisyonu kararının, düzenlenen vergi tekniği raporunu dayanak aldığı, davacı tarafından hakkında yapılan tarhiyatların somut ve açık olarak nedenlerinin takdir komisyonu kararında yer almaması nedeniyle, kapsamlı bir savunma yapıldığından söz edilemeyeceği ve bu durumun hak arama hürriyetini engelleyeceği, takdir komisyonunca takdire dayanak alınan vergi tekniği raporu tebliğ edilmeksizin ihbarname tebliğ edilmesinde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir. Karar, ilgili Danıştay Dairesince BOZULMUŞTUR. (Kaynak: Vergi Sorunları Dergisi Şubat 2019)

Kitap Tanıtımı

Türkiye'de Bütçe Dışı Fon Uygulamaları Ve Varlık Fonu – Muhammet Durdu – Adalet Yayınevi – Aralık 2018

"Türkiye'de 19 Ağustos 2016 tarihli 6741 sayılı Kanun ile Türkiye Varlık Fonu kurulmuştur. Bu Fon, bütçe dışında faaliyet gösterdiği için bütçe dışı fonlar yeniden dikkat çekmiştir. Bu çalışma ile Türkiye'nin bütçe dışı fonlar ile edindiği tecrübe, literatür taraması yapılarak ortaya konmakta, dünya genelinde varlık fonu uygulamalarının ortak özellikleri araştırılmakta ve Türkiye Varlık Fonu ile ilgili değerlendirmeler yapılmaktadır. Çalışmada Türkiye'nin bütçe dışı fonlarla ilgili kamu maliyesi açısından acı tecrübeleri olduğu sonucuna varılmakta, Türkiye Varlık Fonu uygulamasının bu tecrübeler ışığında yürütülmesi önerilmektedir. Türkiye'nin 1990'lı yıllarda sayıları 100'ü aşan bütçe dışı fonların sayısını 10'un altına indirmesi olumlu karşılanmakta, bütçe dışı fon uygulamasına mümkün olduğu kadar başvurulmayarak bütçe prosedürünün işletilmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır. Türkiye Varlık Fonu'nun dünya genelinde uygulanan klasik varlık fonlarından farkları olduğu belirlenmekte, amaçları hususunda eleştiriler getirilmektedir. Ayrıca Türkiye Varlık Fonu'nun denetimi hususunda yeniden gözden geçirmeler yapılması gerektiği sonucuna varılmaktadır." (Tanıtım Yazısı)

2. Türk-Alman Uluslararası Vergi Hukuku Bienali - Otomatik Bilgi Değişimi ve Türk-Alman İş Birliği Olanakları – Leyla Ateş ve Joachim Englisch (Ed.) – On İki Levha Yayıncılık – Aralık 2018

Bu kitap, Altınbaş Üniversitesi ve Münster Üniversitesi Vergi Hukuku Enstitüsü'nün, İktisadi Kalkınma Vakfı ile birlikte 3 Mart 2016 tarihinde İstanbul Sanayi Odası ev sahipliğinde gerçekleştirdiği 2. Türk-Alman Uluslararası Vergi Hukuku Bienali'nde sunulan ve tartışılan tebliğlerin derlendiği bir çalışmadır. Vergi idarelerinin dar mükelleflere ya da yurtdışında gelir elde eden tam mükelleflere ulusal vergi yasalarını uygulayabilmesi, diğer ülke vergi idareleri ile iş birliklerine gitmesini ve ulusötesi kuruluşlar ve ağlar oluşturmak için çalışmalar yapmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Konferans bu iş birliği çalışmalarının anahtar unsurlarından birine yani otomatik bilgi değişimine odaklanmış, Türkiye'nin ve Almanya'nın yeni uluslararası standarda uyumunu ve iki ülke arasındaki vergisel iş birliğine etkisini değerlendirmeyi amaçlamıştır. (ÖNSÖZDEN)

Yasal Uyarı

Bu bültende yer alan bilgiler güvenilir olduğuna inanılan ve kamuya açık olan kaynaklardan derlenmiştir. Bülten sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamaktadır. Bülten, bülteni hazırlayan akademisyenlerin kişisel görüşleri ve değerlendirmelerini içerebilir. Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi bültende yer alan bilgi ve değerlendirmelerin kesin doğruluğu ya da değişmezliği ile ilgili bir garanti vermemektedir. Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi bültende yer alan bilgiler üzerinde, herhangi bir bildirimde bulunmaksızın, değişiklik yapma hakkını saklı tutar. Bu bültende yer alan bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaysız oluşabilecek zararlardan Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi hiçbir şekilde sorumlu değildir.

Bu bültende yer alan bilgilere kişisel kullanımlar için izin verilmiştir, bunun dışında ticari ya da kamusal olsun herhangi bir kullanımda Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin izni olmadan kısmen ya da tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve yayımlanamaz. Tüm hakları saklıdır.